

Из Архиве НСПМ-а (01.08.2006)

Не, није овде реч о још једном тексту на тему блискоисточног сукоба. Не пада ми на памет да у једној колумни покушавам да арбитраiram у миленијумском јеврејско-арапском спору који има дубоке историјске, етничке, верске, културне, економске и геополитичке корене.

Некада, у време када је хладни рат беснео планетом, а Титова Југославија више-мање успешно играла улогу светског политичког фактора, сви смо, у име солидарности са несврстаном палестинском браћом, званично подржавали арапску страну. При чему се у строго контролисаној јавности практично није могао наћи чак ни наговештај става да и Израел ту има неко право и неке аргументе, те да ни несврстана браћа нису баш сасвим недужна у том блискоисточном замешатељству.

Благонаклоност према Израелу, или макар неутралан став по овом питању, били су тих година поуздан симптом дисидентске јереси и скретања са титоистичког курса.

Тита и његове Југославије већ одавно нема, а планетом бесне мир и демократија – као и "хуманитарне интервенције" зарад њиховог очувања или унапређења. Већ током осамдесетих, а поготово након рушења биполарног светског поретка, покрет несврстаних је пао у дубоку кому, а израелски капитал, оружје и службе увелико су се усидрили и на Балканском полуострву. За разлику од пре неколико деценија, имати "разумевања" за Израел и његове "одбрамбено-превентивне" акције и експедиције данас је пре ствар политичке опортуности и социјалне интелигенције – као и намере да се позиционира на сунчаној страни светског геополитичког лимеса. У сваком случају, српска позиција је и у овом случају специфична и вишеструко шизофрена.

С једне стране, без обзира што ниједна средина није потпуно имуна на ту бољку, са доста поуздања се може рећи да је, историјски гледано, у Србији антисемитизма било знатно мање него било где у окружењу и у земљама централне и источне Европе. А заједничко страдање по нацистичким стратиштима од Јасеновца до дунавског леда у Новом Саду још је продубило основу за солидарност између ова два народа. Сем тога, иако свакако није био одлучујући, верски фактор је играо извесну улогу током рата у Босни и Херцеговини, и не мали број Срба је на најстрашнији начин страдао управо од руке муџахедина из неких ("братских") арапских и исламских земаља.

С друге стране, многи интелектуалци јеврејског порекла из Европе и САД, укључујући и неке организације (Бернар Леви, Гликсман, Финкелкрот, Сузан Зонтаг, Ели Визел...), свесрдно су се ангажовали на одбрани "бошњачких" интереса и играли су важну улогу у глобалној, и у сваком погледу непропорционалној и непримереној медијској сатанизацији Србије и Срба током деведесетих година, што је, уз подужи списак функционера Клинтонове администрације и проалбанских лобиста, наводно, истог порекла (Медлин Олбрајт, Џејмс Рубин, Мортон Абрамовиц...), представљало прави златни рудник за локалне заговорнике теорија завере – међу којима "јеврејска завера" традиционално заузима почасно место. Међутим, далеко највећи извор српске амбивалентности при погледу на најновију ескалацију арапско-израелског сукоба потиче из раширеног утиска о растегљивим и двоструким стандардима понашања "међународне заједнице" (тачније, најмоћније светске силе) у балканском и блискоисточном конфликту.

"За оно што Израелу толеришу, избегавајући чак и млаку вербалну осуду у Савету безбедности, нама би бацили атомску бомбу" – то је, отприлике, реакција српске јавности при погледу на потресне сцене страдања и разарања у Либану. И премда, разуме се, претерана, она уопште није тако далеко од истине и суштине опоре светске политичке реалности.

Поред оне елементарне потресености при сусрету са патњама обичних људи, а нарочито невиних деце, грађани Србије су још додатно и двоструко фрустрирани бруталним сценама које долазе са Блиског истока. Наиме, стицајем околности, Срби су се у последњих 10–15 година опробали у свим улогама – били су и "Израелци", и "Либанци" и "Палестинци" – и могло би се рећи да су у свим тим ситуацијама извлачили дебљи крај. Када се – на Косову, или на почетку распада Југославије – чинило да на својој страни имамо државни разлог, историјско и међународно право, страдали смо због "прекомерне употребе силе" и потресних слика и сведочења албанских, хрватских и муслиманских избеглица по светским медијима. Када смо сами били жртве прогона и бомби, позивало се на прошле грехе, "реалност на терену" и "неповољан однос снага".

Између силе праве и права јачег

Пише: Ђорђе Вукадиновић
уторак, 13 јануар 2009 14:51

И шта се може закључити из свега тога? Свакако не да постоји нека универзална ("светска") завера против нас, већ само то да се по овом несавршеном свету најсигурније ходи онда кад памет, правда и снага иду руку под руку. А ми, нажалост, нисмо били довољно паметни и довољно у праву, онда када смо били јаки. И обрнуто, сада када смо нешто паметнији, и сасвим у праву, сувише смо нејединствени и слаби да би то право било адекватно уважено.

Блискоисточни сукоб нас, поред осталог, учи да се аргументи боље чују, ако су поткрепљени јаком политичком вољом, респектабилном силом, и још респектабилнијим савезницима. То можда неће увек бити довољно за успех. Али је неуспех без тога апсолутно загарантован.